

tíðindablaðið

sosialurin

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevni: P/f Sosialurin
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrstakstjóri: Krisjan Dahl
Bláðólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfirn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurin
Prent: P/f Pressan 1981

Sinnisbati vísir vegin

HESA seinastu tíðina hevur nógv verið at hoyra um trupulleikar á psykiatrisku deild á Landssjúkrahúsinum. Hvat orsøkin er til trupulleikarnar kann vera ringt hjá leikmanni at fáa skil á, men úrslitið er ið hvussu er, at ringt er at fáa manning til viðgerðina av sjúklingunum. Og tann sum fyrst og fremst felið sviðan av hesum er sjúklingurin sjálfur.

MEN nú er felagið Sinnisbati komið við uppskoti um, hvussu hetta felag kundi hugsað sær at loyst áðurnevndu trupulleikar. Her er talan um eitt felag, sum hevur fingurin at fylsinum á hesum øki, og tí er eisini vert at lurta eftir, hvat her verður sagt.

OG loysunarorðið hjá Sinnisbata er desentralisering. Í veruleikanum er als ikki neyðugt, at øll viðgerð fyrri sinnisligar sjúkur eins og nú skulu fara fram á einum sjúkrahúsi. Uppskotið hjá Sinnisbata er at leggja viðgerðina út í passalig sethús, sum fáa eitt hóskandi tal av viðgerðarfólki, sum kann samskipa viðgerðina við læknarnar á psyk. deild.

Á HENDAN hátt ber til at skapa eitt heimligt umhvørvi hjá sjúklingunum, sum ikki kann fáast á einum sjúkrahúsi. Og kann hetta bert vera sjúklingunum til gagns. Samstundis kunnu sjúklingarnir vera so nær sínum heimliga umhvørvi sum møguligt. Viðgerðin verður jú á henda hátt lögð út um landið, og her kunnu vit fáa eina desentralisering, sum t.d. Kommunufelagið hevur virkað fyrri. Skotið verður nevniliga upp, at tað verða kommunur sum útvega húsin og heilsuverkið sum ber sjálvan raksturinn. Á henda hátt verður tað ein rættuliga yvirkomiligg uppgáva at flyta henda partin av viðgerðini út á bygd. Og hetta verður ein bygdamening, har tað fyrst og fremst er upp til kommunurnar sjálvar, í hvønn mun hon skal verða framd.

SINNISBATI mælir eisini til, at møguligt skal verða at fáa ambulanta viðgerð fyrri sinnisligar sjúk-

oddagrein

ur úti um bygdinar. Hetta er heldur ikki meira enn rimiligt. Skal ein suðringur t.d. hava viðgerð, skal hann brúka ein heilan dag í Havn fyrri at fáa viðgerð í minni enn ein tíma. Vit hava læknamiðstöðir skjótt á hvørjum tanga fyrri at bæta um servisuna móttvegis sjúklingum. Tað skuldi sera væl kunnað latið seg gjørt at læknarnir á psyk. deild fáa fastar viðtaliðir á teimum ymsu læknamiðstöðunum.

SINNISBATI hevur eisini nágreiniligt uppskot um distriktpsykiatri, t.v.s. viðgerð av sinnisliga sjúkum í heiminum. Mett verður, at hetta eisini kann fara at minka um innleggingar.

EISINI verður mælt til at útvegaðir verða møguleikar fyrri arbeiði hjá brekaðum, og uppskot er eisini um hvat kann gerast fyrri psykotisk børn og ung. Hetta er ein lítill bólkur, sum kanska fólk vanliga ikki gera sær so nógv far um. Men hjá teimum avvarðandi eru trupulleikarnir so mikið stórir, og eiga vit eisini har at lurta eftir Sinnisbata.

SINNISBATI er eitt felag sum vit hvat tað tosar um. Hetta felag rekur ein bústovn, har sinnisliga sjúk fólk kunnu búgva ístaðin fyrri at vera á sjúkrahúsi, og tað sigst at royndirnar av hesum eru sera góðar. Og tað er út frá hesum royndum at Sinnisbati hevur sett fram hetta uppskot.

VIT fara at mæla til, at landsstýrið beinanvegin loftar hesum uppskoti. Summi av tilmælunum kunnu setast í verk við heilt stuttari freist. Vanliga merkja uppskot um nýskipanir eisini eyka útreiðslur. Men soleiðis er ikki her. Í tann mun gingið verður eftir uppskotinum hjá Sinnisbata, tess lægri verða útreiðslurnar hjá samfelagnum.

SO tað er bert at fara til verka og at taka Sinnisbata við uppá ráð.

-i.

tjak og meiningar

Formaðurin í IRF Jógvan Isaksen sum fíggjargandakallur

Formaðurin í IRF Jógvan Isaksen tviheldur framvegis um kostnaðarmetingina hjá IRF, hóast henda best kann samanliknast við eitt stórt bluffnummar.

Lat okkum taka nakrar upphæddir frá IRF-metingini, ið annars tilsamans gevur 510 kr. pr. íbúgva um árið.

Árligar útreiðslur fyrri IRF økið:

Innsavnan + koyring: 3,1 mill. kr. Kostnaður í dag: 5,1 mill. kr. (Innsavnan + koyring kostar í dag 5,1 mill. kr. árliga, hon verður drivin av framúr dugnaligum og idealistiskum monnum).

Drift av 6 rusklásum: 484.000 kr., t. v. s. 81.000 kr. fyrri hvørt rusklássið. (Bert sjálfur Fossdalsbakki í allari sínari elendighet kostar í dag 400.000 kr. árliga).

Drift av brennistøðini: 1,2 mill. kr. árliga. (Hetta dekkar kanska lønina til starvsfólkið á brennistøðini. Brennistøðin í Havn er mett at kosta 3 mill. kr. árliga í rakstri).

Kann nakar feroyingur slúka slíkum rátt?

»Tølini hava verið gjeðnum hendurnar á fleiri fakfólkunum«, mænar Jógvan Isaksen í Dagblaðnum fyrri nøkrum døgum síðan.

Talar maðurin í svøvn ella gongur hann í ørviti?

Ein og hvar kann siggja at hesi tøl hava einki samband við veruleikan, og formaður IRF's ger heldur ikki í síni jánkasligu samrøðu við Sosialin 19.02.87 nakra roynd at visa at her er nakað samband við veruleikan. Hann leggur sum altíð einki ítekiligt fram, sum kann prógva, at talið 500 kr. pr. íbúgva um árið er rátt. Og hetta hevur hann ongantíð gjørt. Bara sama júkið um mongu útrokningar IRF's.

Ábyrgdin

Men á herðum Jógvan Isaksens hvíll í hvussu er tann stóra ábyrgd, at sannleikin kemur fram í hesum máli. Tað ger hann ikki nú.

Og spurningurin er tí:

Er Jógvan Isaksen ein ábyrgdarloysingur, ella er hann naivur og óvitandi og bara eitt ekkó av illu-sjónsleysum kynikarum, sum sita aftanfyrri og teska honum í oyra. Hvussu er og ikki, hansara er ábyrgdin.

Men hvussu langt røkkur henda ábyrgd? Verður Jógvan Isaksen og restin av IRF-leiðsluni at standa til svars fyrri nøkrum? Eitt er givið, at tá rokningin skal gjaldast, sum verður nógv størri enn IRF hevur fyrgyklað fólk, so verður hon send til skattaborgararnar. Tað verða teir, sum mugu bløða. IRF-leiðslan betalar ikki meir kostnaðin, teir verða ikki drignir til svars nakrastaðni, so teir kunnu svara fyrri tað teir hava gjørt, og neyvan fara vit at uppliva at Jógvan Isaksen trínur fram á pallin av sínum eintingum, sum tann angrandi syndarin.

Spurningar til formannformannin í IRF, Jógvan Isaksen

Tí vil eg beint nú krevja at Jógvan Isaksen svarar hesum spurningum viðvíkjandi egnu tølum IRF's.

1. Hvussu kunnu tit í IRF savna ruskið inn fyrri 3,1 mill. kr. um árið, tá innsavningin í dag kostar 5,1 mill. kr. og verður rikin av burturav reiskum og dugnaligum monnum?

2. Hvussu kunnu tit driva 6 ruskláss fyrri uml. 80.000 kr. pr. stk. árliga, tá skrímslið Fossdalsbakki kostar 400.000 kr. árliga at driva?

Hetta eru bert útreiðslur til sjálvan bakkan, og har verður so sanniliga ikki oyðsla við nøkrum.

3. Hvussu kunnu tit í IRF klára at driva brennistøðina fyrri 2,1 mill. kr. um árið, tá ið tann í Havnini, ið hevur júst somu stødd, verður mett at kosta 3 mill. kr. um árið í rakstrarútreiðslum?

Hvussu kann hetta lata seg gera, tá tit á brennistøðini skulu hava nøkur fólk í arbeiði, og tit skulu gjalda eina oljurokning uppá meira enn ½ mill., kanska fleiri milliónir krónur, eina elrokning uppá meira enn ½ mill. kr. o.s.fr. o.s.fr.

Um tú, harra Jógvan Isaksen, er ferur fyrri at greiða mær frá hesum gátuføra samanhangi, so mást tú av sonnum sigast at vera Føroya størsti fíggjargandakallur. Eg og fleiri við mær bløða í størsta spenningi eftir svari.

Jóannes Eliassen